

KTÜ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ EĞİTİM PROGRAM MODELİ KILAVUZU

KTÜ SBF Hemşirelik Eğitim programı, Bologna uyum süreci kapsamında TYYÇ, AKTS, diploma eki, öğrenci akademisyen hareketliliği, yaşam boyu öğrenme, HUÇEP, HEPDAK 2014 standartları çerçevesinde iç ve dış paydaş analizleri doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu kapsamda programın genel amaçları, programın yeterlilikleri belirlenmiş, öğrenme çıktılarıyla program yeterlilikleri karşılaştırılmış, derslere yönelik öğrenci iş yükü ve AKTS hesaplanmış ve her bir ders için ders programları hazırlanmıştır. KTÜ SBF Hemşirelik Bölümü eğitim program modeli, entegre (bütünleşik) eğitim program modelidir. Bu model, ürün temelli teknik-bilimsel yaklaşımlardan olan Geriye Doğru Tasarım Modeli (Backward Design) ve Sistem Yaklaşımını içermektedir. Eğitim Modeli, KTÜ SBF Hemşirelik Bölümü ders bilgi paketi sayfasında “Kurumsal Bilgiler”-“Genel Bilgileri” başlığı altındaki “Kuruluş ve Tarihçe” Bölümünde belirtilmiştir. Geriye Doğru Tasarım Modeli doğrultusunda KTÜ SBF Hemşirelik Eğitim Programının yeterlilikleri ile programda yer alan derslerin belirlenmesi, her bir ders için öğretim programlarının geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi sağlanmıştır. Ayrıca her bir ders programının içeriği, her bir dersin tanımı, amacı, Bloom’un taksonomisi doğrultusunda öğrenme kazanımları, öğrenme aktiviteleri ve yöntemler (grup ödevleri, sunumlar, vaka çalışmaları vb), kaynaklar, ders içerikleri “sistem yaklaşım modeli” ile belirlenmiş ve web sitesinde öğrenci erişimine açılmıştır. Programda yer alan her bir dersin güncel ders program içeriklerine ders bilgi paketi web sayfasından ulaşılabilir (<http://www.katalog.ktu.edu.tr/DersBilgiPaketi/semester.aspx?pid=2340&lang=1&sid=10>).

KTÜ SBF Hemşirelik Bölümünün Temellendiği Model			
Geriyeye Doğru Tasarım Modeli*	İlhan'ın TYYÇ 2020*	İlhan'ın (2020)* Yükseköğretimde yeterlilikler çerçevesine uygun şekilde önlisans/lisans/lisansüstü düzeyde program geliştirme işlem basamakları (TYYÇ, 2020 temel alınarak) KTÜ SBF Hemşirelik Eğitim Programı	KTÜ SBF Hemşirelik Eğitim Programı Entegre Model***
<i>I. Aşama:</i> Beklenen çıktılar, eğitim programının hedeflerinin ve bu hedeflerin ulusal, bölgesel ve yerel içerik standartlarına uygunluğunun belirlenmesi	Program amaçlarının belirlenmesi	Bologna süreci kapsamında belirlenen Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi, TYYÇ, HUÇEP (Programın bulunduğu alana özgü yeterlilikler), bölümün misyonu, paydaşların görüşleri vb.	1.Aşama Çevre incelemesi (environmental scanning)
Adım I: Mezunlar ne bilmeli, yapabilmeli? Hangi değer, tutum ve becerilere sahip olmalı? Sorularına yanıt aranarak amaçların	Program çıktılarının ve program kapsamındaki derslerin belirlenmesi	Programa devam edecek olan öğrencilerin belirlenen yeterliliklere ulaşabilmesini sağlayacak nitelikte	2.Aşama Mezun Yeterlilikleri (Graduate Competencies)

belirlenmesi,			
Adım II: Bu amaçlara ulaşmak için gerekli içeriğin belirlenmesi,	Her bir ders için öğretim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması	Öğrenme çıktıları, içerik, öğrenme-öğretme durumu ve değerlendirme, öğrenci iş yükünü ve buna bağlı olarak Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) kredileri hesaplamalarını kapsayacak şekilde	
Adım III: Hangi derslerin verileceği ve bu derslerde hangi içeriğin sunulacağına karar verilmesi		Eğitim/müfredat programının oluşturulması	3.Aşama Müfredat Geliştirme (Curriculum Development)
II. Aşama: Eğitim programı uygulandığında değerlendirmenin nasıl yapılacağına belirlenmesi	Programların değerlendirilmesi (İlhan, 2020)	Bologna süreci kapsamında, yükseköğretim uluslararasılaşmanın bir gereği olarak uygulanan programların yeniden geliştirilmesi ve değişen şartlara göre hangi düzeyde amaca ulaşıldığının sürekli değerlendirilerek eksik görülen yanlarının düzeltilmesi amacıyla Dört yılda bir KTÜ SBF Hemşirelik Bölümü müfredat programı güncellenmektedir.	
III. Aşama: Öğrenme yaşantıları ve öğretimin nasıl yapılacağına belirlenmesi	SİSTEM YAKLAŞIMI**		4. Aşama Pedojik stratejilerin belirlenmesi (Pedagogical Strategies)
	1.Problemin tanımı		
	Amacın belirlenmesi, komisyon üyelerinin seçimi	HUÇEP komisyonu tarafından belirlenen amaçlar ve ders içeriklerinin KTÜ SBF Hemşirelik Eğitim programının düzenlenmesi:	
	2. Gelişme		
	İçeriğin seçimi	TYYÇ, iç ve dış paydaş görüşleri, özellikle HUÇEP'e temelli KTÜ SBF Hemşirelik Bölümü ders içeriklerinin belirlenip düzenlenmesi	
	Öğrenciye dönük amaçların yazılması	Hemşirelik Bölümü derslerin amaçlarının yazılması (KTÜ Hemşirelik Bölümü Ders Bilgi Paketi)	

	Amaçların davranışa dönüştürülmesi	Bloom taksonomisi doğrultusunda ders hedeflerinin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel düzeyde yazılması	5. Aşama Uygulama, Değerlendirme ve Geri Bildirim
	Uygun ders planlarının yazılması	Bu hedeflere uygun ders planları yapılması ve uygulanması	
	Öğretim materyallerinin geliştirilmesi,	Hedeflere ve ders planına uygun eğitim materyal ve araçlarının seçimi ve geliştirilmesi ve kullanımı	
	Öğrenme ortamının desteklenmesi	Sınıf, laboratuvar ve uygulama alanlarının belirlenmesi ve düzenlenmesi	
	3.Değerlendirme		
	Sonuçların değerlendirilmesi, sürekli dönüt sağlanması	Derslerin sınavlarla, uygulama rehberleri doğrultusunda notları ile değerlendirilmesi KTÜ MÜDEK-Hemşirelik programı ile ders sınav sonuçlarının program çıktılarına katkısının belirlenmesi Eğitim program değerlendirme (CIPP Modeline dayalı program değerlendirme- Ek 3.15.1,Ek 3.15.3).	

*ilhan 2020, **Demirel, 1992, s.35

Kaynaklar

1. İlhan E. Yükseköğretimde Eğitim Programı ve Program Geliştirme Kuramsal-Tarihi Temeller ve Uygulama Örnekleri. Ünal P., Demir F. (Eds).Eğitime Adanmış Yarım Asır, Pegem Akademi, Ankara, 2020.
2. Demirel Ö. Türkiye’de Program Geliştirme Uygulamaları. H. O. Eğitim Fakültesi Dergisi 1992; 7: 27 -43.
3. Khani M A, Law Smith L. An Integrative Approach to Curriculum Development in Higher Education in the USA: A Theoretical Framework. International Education Studies, 2015; 8(3) 2015: 66-76.
4. <http://www.katalog.ktu.edu.tr/DersBilgiPaketi/generalinfo.aspx?pid=2340&lang=1>

KTÜ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
EĞİTİM PROGRAM MODELİ KAPSAMINDA ÖRNEK BİR DERSİN PROGRAMI

KTÜ SBF Hemşirelik Bölümünün temellendiği Model		Eğitim Modeli Kapsamında Örnek Bir Dersin Programı	
Geriyeye Doğru Tasarım Modeli*	İlhan'ın TYYÇ 2020*	KTÜ SBF Hemşirelik Eğitim Programı Entegre Model***	KTÜ SBF Hemşirelik Bölümü HEM1031 Hemşirelik Esasları-I ve HEM1018 Hemşirelik Esaslar-II Derslerinin Programı İçeriğinin Modele Uygun Sunumu:
<i>I. Aşama:</i> Beklenilen çıktılar, eğitim programının hedeflerinin ve bu hedeflerin ulusal, bölgesel ve yerel içerik standartlarına uygunluğunun belirlenmesi	Program amaçlarının belirlenmesi	1.Aşama Çevre incelemesi (environmental scanning)	Bologna süreci kapsamında belirlenen Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi, TYYÇ, HUÇEP, vb. kriterleri doğrultusunda, iç (öğrenci çalıştay vb.) ve dış paydaş toplantıları ile KTÜ SBF Hemşirelik Bölümünün Program amaçları, program çıktıları (mezun yeterlilikleri) (https://www.ktu.edu.tr/sbfhemsirelik/programyeterliliklericiktilari) ve Müfredat programı/eğitim program içeriğini güncellenerek 2019 yılında yürürlüğe girdi (http://www.katalog.ktu.edu.tr/DersBilgiPaketi/generalinfo.aspx?pid=2340&lang=1 , https://www.ktu.edu.tr/sbfhemsirelik/programamaclari , https://www.ktu.edu.tr/dosyalar/sbfhemsirelik_13713.pdf)
Adım I: Mezunlar ne bilmeli, yapabilmeli? Hangi değer, tutum ve becerilere sahip olmalı? sorularına yanıt aranarak amaçların belirlenmesi,	Program çıktılarının ve program kapsamındaki derslerin belirlenmesi	2.Aşama Mezun Yeterlilikleri (Graduate Competencies)	Hemşirelik Bölümü müfredat programı dört yılda bir olacak şekilde Bologna süreci ile gelişen yükseköğretimin uluslararasılaştırma da dikkate alınarak amacına uygun güncellenmektedir.
Adım II: Bu amaçlara ulaşmak için gerekli içeriğin belirlenmesi,	Her bir ders için öğretim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması		
Adım III: Hangi derslerin verileceği ve bu derslerde hangi içeriğin sunulacağına karar verilmesi		3.Aşama Müfredat Geliştirme (Curriculum Development)	
<i>II. Aşama:</i> Eğitim programı uygulandığında	Programların değerlendirilmesi (İlhan, 2020)		

değerlendirmenin nasıl yapılacağıının belirlenmesi			
III. Aşama: Öğrenme yaşantıları ve öğretimin nasıl yapılacağıının belirlenmesi	SİSTEM YAKLAŞIMI**	4. Aşama Pedojik stratejilerin belirlenmesi (Pedagogical Strategies)	Hemşirelik Bölümünün Program amaç ve çıktılarına ulaşması sağlamak için HEM 1031 Hemşirelik Esasları-I ve HEM 1018 Hemşirelik Esasları-II dersi müfredat/eğitim programına yerleştirildi.
	1.Problemin tanımı		
	Amacın belirlenmesi, komisyon üyelerinin seçimi		Sistematik yaklaşım eğitim modeline temelli olarak TYYÇ, iç ve dış paydaş görüşleri, özellikle HUÇEP'e temelli ve Hemşirelik Esasları Çalıştay sonuçları da dikkate alınarak KTÜ SBF Hemşirelik Bölümü Müfredat Komisyonu çalışmaları ve öğretim elemanlarının işbirlikleri ile KTÜ SBF Hemşirelik Bölümü Müfredat/ders içeriklerinin belirlenip düzenlenmesi sonrasında Hemşirelik Bölümünün Program amaç ve çıktılarına ulaşması sağlayacak şekilde ilgili anabilim dalı öğretim elemanları tarafından HEM 1031 Hemşirelik Esasları-I ve HEM 1018 Hemşirelik Esasları-II derslerinin amacı belirlendi.
	2. Gelişme		
	İçeriğin seçimi		Hemşirelik Bölümünün yine amaçları ve program çıktılarına uyumunu sağlamak için TYYÇ, iç ve dış paydaş görüşleri dikkate alınarak HUÇEP'de Hemşirelik esaslarını ilgilendiren kavramlar ve konu başlıklarına ilişkin ders içerikleri tanımlandı.
	Öğrenciye dönük amaçların yazılması		HEM 1031 Hemşirelik Esasları Dersi-I ve HEM 1018 Hemşirelik Esasları-II'nin dersinin amacına yönelik KTÜ SBF Hemşirelik Bölümünün program çıktıları (PÇ1, PÇ4, PÇ13) (Tablo 2.1.'de belirtilmiştir). İle uyumlu olacak şekilde derslerin hedeflerinin/öğrenme çıktıları oluşturulup (ÖÇ1-7) eşleştirildi (Tablo 2.2).
	Amaçların davranışa dönüştürülmesi		HEM 1031 Hemşirelik Esasları Dersi-I ve HEM 1018 Hemşirelik Esasları-II' derslerinin hedeflerine yönelik davranışlar bilişsel devinişsel ve duyuşsal düzeyde yazıldı. <u>Ör: Hemşirelik Esasları I dersi Hedefleri:</u> Bilişsel Hedefler -Hemşirelik tarihi, eğitimi, ulusal ve uluslararası hemşirelik örgütlerini bilir ve tanımlar.

			<p>-Hemşireliğin temel kavramları ve hemşirelikte profesyonelleşmeyi bilir, tanımlar ve açıklar.</p> <p>-Hemşirelik felsefesi, bakım kavramı ve bütüncül yaklaşımı bilir ve tanımlar.</p> <p>-Hemşirelikte etik, değerler, yasal sorumluluklar, hasta hakları, hemşireliğin rol ve işlevlerini tanımlar.</p> <p>-Hemşirelik eğitimi, araştırmaları ve uygulamalarında yaygın olarak kullanılan model ve kuramları bilir.</p> <p>-Eleştirel düşünmenin hemşirelik bakımındaki yerini bilir ve hemşirelik süreci ile ilişkisini kavrar.</p> <p>-Yaşam Aktivitelerine Dayalı Hemşirelik Modeli' ni bilir ve hemşirelik süreci ile ilişkisini kavrar.</p> <p>Devinişsel Hedefler</p> <p>-İletişim Aktivitesi kapsamında yer alan hemşirelik becerilerini bilir, uygular ve mesleki uygulamalarında kullanır.</p> <p>-Güvenli Çevrenin Sağlanması ve Sürdürülmesi Aktivitesi kapsamında yer alan hemşirelik becerilerini bilir, uygular ve mesleki uygulamalarında kullanır.</p> <p>-Hareket Aktivitesi kapsamında yer alan hemşirelik becerilerini bilir, uygular ve mesleki uygulamalarında kullanır.</p> <p>Duyuşsal Hedefler</p> <p>-İletişim Aktivitesi kapsamında hemşirelik becerilerini gerçekleştirmede doğru ve uygun adımları kullanmaya isteklidir.</p> <p>-Güvenli Çevrenin Sağlanması ve Sürdürülmesi Aktivitesi kapsamında hemşirelik becerilerini gerçekleştirmede doğru ve uygun adımları kullanmaya isteklidir.</p> <p>-Hareket Aktivitesi kapsamında hemşirelik becerilerini gerçekleştirmede doğru ve uygun adımları kullanmaya isteklidir.</p>
	Uygun ders planlarının yazılması	5. Aşama Uygulama, Değerlendirme ve Geri Bildirim	Hemşirelik esasları dersinin bilişsel, duyuşsal, psikomotor hedeflerle uyumlu şekilde HUÇEP ders içerikleri de dikkate alınarak ders planları/programları (dersin amacı, dersin hedefleri, içeriği, yöntemler, araç ve gereçler, değerlendirme) yapıldı.
	Öğretim materyallerinin geliştirilmesi,		Bu plan doğrultusunda, hedeflere ulaşacak şekilde dersin teorik, laboratuvar ve uygulama şeklinde eğitim araçları ve yöntemlerinin (teorik desrte; powerpoint, rol-play, soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası ve beceri videolarının izlenmesi- laboratuvarıda; demonstrasyon yöntemi ile beceri gösterimi ve maketler üzerinde becerilerin uygulanması- ders dışında;

			videolar izleme, bakım planları ve dijital öyküleme/hikayeleme gibi web 2.0 teknolojileri) yanı sıra öğrencilerin de hazırladığı çalışmalar (vaka sunumu bakım planları vb.) ile uygulanıp gerçekleştirilmektedir.
	Öğrenme ortamının desteklenmesi		Bu ders kuramsal ve laboratuvar uygulaması olan bir derstir. Öğrencinin derse devam zorunluluğu bulunmaktadır. Ders kapsamında EBA ve 102 nolu derslikler kuramsal eğitim için, laboratuvar uygulamaları için Hemşirelik Esasları Laboratuvarı (104 nolu laboratuvar), Bölüm laboratuvarı (103 nolu laboratuvar) ve hemşirelik bölümü ve sınıflar kullanılmaktadır.
	3.Değerlendirme		
	Sonuçların değerlendirilmesi, sürekli dönüt sağlanması		Dersin değerlendirmesinde bir ara sınav (%50) ve bir final sınavı (%50) dikkate alınmaktadır. Derse Devam: Teorik derse devam %70, laboratuvar uygulaması devamı %80'dir.